

2. ARTIKLER

2.1. FOLKEKIRKEN I TAL

Folkekirken har siden 1999 mistet cirka 1% af sine medlemmer. Samtidig er andelen af danskere, der er medlem af folkekirken faldet fra 85,4% til 81,5% af befolkningen. Ændringerne skyldes især, at indvandrere ikke bliver medlem af folkekirken, og at hovedparten af døde er medlem af folkekirken.

Af Peter Lodberg, lektor, ph.d. i Systematisk Teologi, bestyrelsesmedlem i CSR

Man bliver medlem af folkekirken ved dåb

Danmarks Statistik har på grundlag af Det centrale Personregister CPR opgjort antallet af medlemmer af folkekirken d. 1. januar 2009 til 4.492.121 personer. Antallet af medlemmer udgør 81,5 % af indbyggerne i Danmark.

Ti år tidligere – 1999 – viste opgørelsen fra Danmarks Statistik, at antallet af medlemmer af folkekirken d. 1. januar 1999 løb op i 4.539.857 personer. Det udgjorde 85,4 % af indbyggerne i Danmark. Tilbagegangen i antallet af medlemmer af folkekirken fra 1999 til 2009 er således på 47.736 personer, dvs. 1,04%. I perioden fra 1999 – 2009 er folkekirkemedlemmernes andel af indbyggerne i Danmark faldet fra 85,4% til 81,5%.

Helsingør er størst og næstmindst på Sjælland

De fleste folkekirkemedlemmer bor i Helsingør Stift. Her er 718.158 personer medlemmer af folkekirken pr. 1. januar 2009. Men det er samtidig det stift, hvor der er flest indbyggere, nemlig 952.398 personer. Det giver den næstlaveste medlemsprocent i forhold til antallet af indbyggere, hvis man sammenligner medlemsprocenten i samtlige 10 stifter. Medlemsprocenten i Helsingør Stift er således på 75,4%. Den laveste medlemsprocent har Københavns Stift med 65,0%. Her er der 709.887 indbyggere, hvoraf 461.486 personer er medlem af folkekirken.

Det mindste stift i Danmark er Lollands-Falsters Stift. Her bor 110.968 indbyggere, og 94.984 personer er medlem af folkekirken. Det giver en medlemsprocent på 85,6%, hvilket er den højeste medlemsprocent i stifterne øst for Storebælt. Den næsthøjeste medlemsprocent øst for Storebælt har Roskilde Stift. Her bor 710.284 indbyggere, og af dem er 597.148 personer medlem af folkekirken, hvilket giver en medlemsprocent på 84,1%.

Århus er størst og mindst i Jylland

I Jylland er Århus Stift det område, der kommer nærmest på landsgennemsnittet. Her er der 784.045 indbyggere, hvoraf 654.357 personer er medlem af folkekirken, hvilket giver en medlemsprocent på 83,5%. Århus Stift er samtidig det stift i Danmark, der har det næststørste antal indbyggere og medlemmer af folkekirken – kun overgået af Helsingør Stift. Det er samtidig det stift i Jylland, der har den laveste medlemsprocent.

DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Den højeste medlemsprocent i ikke bare Jylland, men i hele Danmark finder man i Viborg Stift. Her er 89,5% af 414.537 indbyggere medlem af folkekirken, dvs. 370.856 personer. Ribe Stift følger lige efter med 321.566 medlemmer af folkekirken i et område, hvor der bor 360.864 personer. Det giver en medlemsprocent i Ribe Stift på 89,1%. Aalborg Stift har en medlemsprocent på 88,4%. Her er 457.919 personer medlem af folkekirken ud af 518.271 indbyggere. Også Haderslev Stift ligger over landsgennemsnittet, når det gælder medlemsprocenten. Den er på 86,3% i et område, hvor der er 401.907 medlemmer af folkekirken ud af en befolkning på 465.851 indbyggere. Fyens Stift ligger også over medlemsprocenten på landsplan. I Fyens Stift er medlemsprocenten på 85,0% i et område, hvor der er 411.840 medlemmer af folkekirken ud af en befolkning på 484.346 indbyggere.

Stor forskel mellem Øst – og Vestdanmark

Folkekirkens medlemsprocent er således lavest i de to stifter – Helsingør og Århus – hvor der er flest indbyggere. Der er forskel på stifterne øst og vest for Storebælt. Vest for Storebælt er 87% af indbyggerne medlem af folkekirken. Øst for Storebælt er 75% af indbyggerne medlem af folkekirken.

Danmarks Statistik har opgjort, at der i 2008 var 6.343 personer over 1 år, der meldte sig ind i folkekirken, mens 9.742 personer meldte sig ud af folkekirken, dvs. at der netto var 3.399 udmeldelser. I 1999 var der ifl. Danmarks Statistik ca. 6.400 indmeldelser og ca. 6.700 udmeldelser, således at der netto var ca. 300 udmeldelser. Man kan således sige, at der netto i 2009 er 3.399 personer, der har valgt folkekirken fra.

Danmarks Statistik gør opmærksom på, at nedgangen i folkekirkens medlemsprocent først og fremmest hænger sammen med, at ca. 90% af dem, der dør, er medlem af folkekirken, mens andelen af nyfødte, der bliver døbt og dermed medlem af folkekirken er faldet til godt 73%. Når det derfor i pressen ofte hedder, at dansker vælger folkekirken fra, er dette ikke helt korrekt. Der er snarere tale om, at folkekirken ikke bliver valgt til – ikke mindst af de forældre, der skal afgøre om deres nyfødte skal døbes og dermed blive medlem af folkekirken. Det kan selvfølgelig være, at man bevidst vælger dåben fra for sit barn, selvom man selv er døbt og måske er medlem af folkekirken, eller at man ikke selv er døbt, fordi man har en ateistisk livsindstilling eller tilhører et andet kirke – og trossamfund end folkekirken.

Opgørelsen af antallet af døbte i folkekirken og den dertil hørende dåbsprocent kan derfor være med til at give et fingerpeg om udviklingstræk m.h.t. folkekirkens medlemsantal og medlemsprocent. I 2007 blev 73,3% af alle nyfødte børn under ét år døbt i folkekirken. I 1999 blev 78,0% af samtlige nyfødte børn døbt i folkekirken. Der er således i perioden fra 1999-2007 tale om tilbagegang i antallet af nyfødte børn på 4,7%. I Københavns Stift blev 49,6% af alle nyfødte børn døbt i folkekirken, og dermed er Københavns Stift det første stift i landet nogensinde, der har en dåbsprocent, der under 50% af alle nyfødte børn. Helsingør Stift følger efter med en dåbsprocent i 2007, der ligger på 65,9%. Den højeste dåbsprocent finder man i Viborg Stift, hvor 86,3% af alle nyfødte børn blev døbt i 2007.

Den magiske grænse på 50%

Medlemmerne siver stille og roligt fra folkekirken. Det er ikke en alarmerende tilbagegang, og medlemstallet viser en forbløffende stabilitet. Mere interessant er det, at folkekirkens medlemsprocent i forhold den samlede danske befolkning er støt faldende. Det peger på, at folkekirken ikke er i god kontakt med de personer, der indvandrer til Danmark af den ene eller anden grund. Ligeledes er det påfaldende, at det er i Østjylland og i Østdanmark med Helsingør Stift og de store byer Århus og København, at folkekirken står svagest. Det er ikke her stedet at overveje baggrunden herfor, men begge områder er kendt for store koncentrationer af indvandrere og studerende, som af forskellige grunde enten ikke ønsker at vælge folkekirken til eller har

DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

besluttet sig for at vælge den fra. I København kan man med udviklingen i dåbsprocenten forudsige, at Københavns Stift bliver det første stift i Danmark, der vil komme under en medlemsprocentgrænse på 50%.

Denne grænse er magisk, fordi folkekirken dermed ikke længere dækker majoriteten af den danske befolkning. En sådan udvikling vil få epokal betydning og udfordre hele folkekirketanken, der hviler på forestillingen om, at flertallet af befolkningen tilhører den evangelisk-lutherske folkekirke. Dermed kan man ikke længere tage for givet, at folkekirken som en selvfølge i fremtiden kan opfylde forventningen i Grundloven om, at mere end 50% af befolkningen er medlem af folkekirken.

Det er således interessant ikke kun at sammenligne 1999 med 2009, men også at se frem imod de næste 10 år. For hvis udviklingen fortsætter som hidtil, så vil diskussionen om en forandring af folkekirkens tilhørsforhold til staten blive endnu mere presserende alene ud fra denne udvikling af medlemstallet.